

**A Kőrises-Jónás-rész (HUHN20025)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Natura 2000 fenntartási terve**

Debrecen

2021.

Készítette
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Együttműködő partner
BioAqua Pro Környezetvédelmi Szolgáltató és Tanácsadó Kft.

Bogland Természet-, és Környezetvédelmi Betéti Társaság
E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

Vezető szakmai koordinátor
Kapocsi István

Szakmai koordinátor
Lesku Balázs
Dr. Müller Zoltán
Dr. Gulyás Gergely

Vezető természettudományi szakértő
Dr. Kiss Béla

Vezető agrárgazdálkodási szakértő
Hasznosi László

Közreműködő szakértők
Demeter László
Dr. Gulyás Gergely
Dr. Kiss Béla
Dr. Ködöböcz Viktor
Dr. Sum Szabolcs
Dr. Varga András
Szabó Tamás
Szabó Gyula
Tóth Pál
Tokaji Kitti

© Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2021.

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai	6
1.1. Név	6
1.2. Azonosító kód.....	6
1.3. Kiterjedés	6
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	6
1.4.1. Jelölő élőhelyek	6
1.4.2. Jelölő fajok	6
1.5. Érintett települések.....	7
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	7
1.7. Tervezési és egyéb előírások	8
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	8
1.7.2. Településrendezési eszközök	8
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek	8
1.7.4. Tájégségi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek	8
1.7.5. Halgazdálkodási tervek.....	9
1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv	9
1.7.7. Egyéb tervek	9
2. Veszélyeztető tényezők.....	10
3. Kezelési feladatok meghatározása	15
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	15
3.2. Kezelési javaslatok	16
3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE).....	16

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	31
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések.....	31
3.2.4. Kutatás, monitorozás	31
3.2.5. Mellékletek	32
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	34
3.3.1. Agrártámogatások.....	34
3.3.2. Pályázatok.....	40
3.3.3. Egyéb	40
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	40
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	40
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	41
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	42

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Kőrises-Jónás-rész kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUHN20025
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	324,39 ha
--------------------------------	-----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és állatfajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2019. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 91I0* - Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*)
- 91F0* - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 6260* - Pannon homoki gyepek
- 6510 - Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 7230 - Mészkevelő üde láp- és sásrétek
- 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrís (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) **

*: kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

** a rendelkezésre álló ismeretek alapján javasoljuk az élőhelytípus D (nem jelölő) kategóriába történő átsorolását

1.4.2. Jelölő fajok

- Réti angyalgököér (*Angelica palustris*)
- Díszes tarkalepke (*Euphydrys maturna*)
- Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- Vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)
- Magyar futrinka (*Carabus hungaricus*)
- Harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)
- Hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*)
- Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

1.5. Érintett települések

Hajdú-Bihar megye: Nyírac nád, Vámospércs

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

<u>Település</u>	<u>Megye</u>	<u>Érintett terület</u>		<u>A település területének érintettsége(%)</u>
		<u>(ha)</u>	<u>(%)</u>	
Nyírac nád	Hajdú-Bihar megye	128,02 ha	39,47%	1,71%
Vámospércs	Hajdú-Bihar megye	196,35 ha	60,53%	3,38%

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

A terület egy része (285,33 ha) a Hajdúsági Tájvédelmi Körzet (kiterjedése 7072,54 ha) része (2/1988. (V. 26.) KVM rendelet az Egyes területek védetté nyilvánításáról és 130/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet a Hajdúsági Tájvédelmi Körzet védettségének fenntartásáról).

A tervezési terület nem érint madárvédelmi területet.

A tervezési terület az Országos Ökológiai Hálózat magterület (93%) és pufferterület (7%) övezetével egyaránt átfed.

<u>Típus</u>	<u>Kód</u>	<u>Név</u>	<u>Átfedés</u> <u>(ha)</u>	<u>Átfedés</u> <u>(%)</u>	<u>Kapcsolódó jogszabály száma</u>
egyedi jogszabállyal kihirdetett, védett természeti terület	201/TK/88	Hajdúsági Tájvédelmi Körzet	285,33 ha	87,96%	2/1988. (V. 26.) KVM rendelet az Egyes területek védetté nyilvánításáról és 130/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet a Hajdúsági Tájvédelmi Körzet védettségének fenntartásáról
„ex lege” lép	HNL117	Buzitai-rétek	3,60 ha	1,11%	A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv.

Országos Ökológiai Hálózat magterület	MT		320,86 ha	98,92%	Magyarország és egyek kiemelt térsegeinek területrendezési tervéről 2018. évi CXXXIX törvény.
Országos Ökológiai Hálózat pufferterület	PT		3,51 ha	1,08%	Magyarország és egyek kiemelt térsegeinek területrendezési tervéről 2018. évi CXXXIX törvény.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

Hajdúsági Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési terve 1996. A kezelési terv elkészítése még a kezelési terv dokumentációkra vonatkozó egységes követelményrendszer kidolgozása előtt történt és hivatalosan nem került elfogadásra.

1.7.2. Településrendezési eszközök

Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat közgyűlésének 13/2010.(IX.17.) önkormányzati rendelete Hajdú-Bihar megye területrendezési tervéről.

Nyíracsad Községi Önkormányzat Képviselőtestületének 16/2013. (X. 10.) rendelete a község szabályozási tervéről és Helyi Építési Szabályzatáról. - módosítás 2013.

Vámospércs Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2010 (VIII.16.) rendelete Vámospércs Város helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről. - módosítás

1.7.3. Körzeti erdőtervek

Guthi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (érvényes: 2014.01.01 – 2023.12.31.) Ügy száma: IX-G-001/13170/14/2012. Kelt: 2014. december 1.

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

Kőrises-Jónás-rész kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület a Tiszántúli Vadgazdálkodási táj Hajdúsági Erdőpuszták vadgazdálkodási tájegységben helyezkedik el. A tájegység vadgazdálkodására a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 13/2018. (VII. 3.) AM rendeletben foglaltak az irányadóak.

Vámospércsi Farkasvölgye Vadásztársaság (vadgazdálkodási egység kódszáma: 09-903150-107) Vadgazdálkodási üzemterve érvényes: 2037. február 28. Jóváhagyó határozat ügyiratszama: HB-03/FM/00101-6/2019.

„Mogyorós” Földtulajdonosi Vadásztársaság (vadgazdálkodási egység kódszáma: 09-900860-107) Vadgazdálkodási üzemterve érvényes: 2037. február 28. Jóváhagyó határozat ügyiratszama: HB-03/FM/00178-3/2019.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A területen halgazdálkodási vízterület nem található, így halgazdálkodási terv sem vonatkozik rá.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

2-15 Berettyó alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve – Közreadta a TIVIZIG és a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság. Elfogadás dátuma: 2016. április.

(<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149> alapján)

1.7.7. Egyéb tervek

Réti angyalgyökér (*Angelica palustris*) fajmegőrzési terve. Kiadta: Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Természetvédelmi Hivatal, 2006. Jóváhagyta: Dr. Persányi Miklós Környezetvédelmi és Vízügyi Miniszter, 2006.

Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) fajmegőrzési terve. Kiadta: Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Természetvédelmi Hivatal, 2006. Jóváhagyta: Dr. Persányi Miklós Környezetvédelmi és Vízügyi Miniszter, 2006.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy; M= közepes; L= kis jelentőségű)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A08	gyepterület kaszálása vagy vágása	M	6,5	<p>Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): A faj fejlődésmenete szempontjából helytelen időpontban, illetve túlzott gyakorisággal történő, valamint a nagy tűzlepke élőhelyét képező gyepek egészén azonos időben végrehajtott kaszálás:</p> <p>a) A lepkék kikelését megelőző stádiumban lévő állatok (peték, lárvák vagy bábok) pusztulását eredményezheti (különösen gépi műveletek, továbbá a széna egészének összegyűjtése és elszállítása esetén).</p> <p>b) ronthatja, illetve megszüntetheti a faj alapvető élőhelyi igényeinek megfelelő, optimális vegetációs struktúrát.</p> <p>c) A tápnövények időleges elvonása miatt csökkentheti a nőstény egyedek peterakási hajlandóságát, továbbá szűkítheti, vagy súlyosabb esetben megszüntetheti azok petézési esélyeit, illetőleg a már kikelt lárvák táplálkozási lehetőségeit.</p> <p>d) Hátrányosan befolyásolhatja a lepkék számára optimális mikroklímát és gyorsíthatja az élőhely száradásának ütemét.</p> <p>e) Veszélyeztetheti a nektárforrást képező virágos növények kellő mennyiségben és minőségben való rendelkezésre állását a rajzási időszakokban.</p> <p>Vérfü-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>): a két felkutatott populáció közül az egyiket leginkább az intenzív – a lepkefaj optimális életfeltételeihez képest túlzott mértékű és/vagy alkalmatlan módszerrel végrehajtott, az élőhely teljes területét azonos időpontban érintő – kaszálás veszélyezteti.</p>
B17	erdészeti talajművelési és egyéb talajkezelési gyakorlatok	M	10,9	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0): veszélyeztető tényező elsősorban a felújításhoz kapcsolódó teljes talajelőkészítés. Ezek károsítják az erdő gyepszintjét.
B09	tarvágás	M	10,9	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0): A tarvágás megszünteti a lombkorona és cserjeszintet. Ezzel az árnyékot kedvelő erdei aljnövényzetet is kiteszi a kiszáradásnak és direkt besugárzásnak. Ennek hatására gyepszint fajkészlete is teljesen átalakul. A

				jelölő élőhely tehát megszűnik.
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	M	1,5	Pannon homoki gyepek (6260*): A területen a homoki gyepeken vagy azokkal érintkezően selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) van jelen, amely a jelölő élőhelyen megfelelő kezelés hiányában kisebb-nagyobb mértékű invázióra képesek. Kialakuló állományuk alatt az élőhely erősen degradálódhat, valamint a magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>) élőhelye erősen degradálódhat.
I02	egyéb idegenhonos inváziós fajok	M	13,1	<p>Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): a veszélyforrások között kiemelhető a változó ütemű szukcesszió, illetve ezzel összefüggésben intenzíven terjedő, illetve inváziós fajok terjedése a faj tényleges vagy potenciális élőhelyein [például: amerikai kőris (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>), zöld juhar (<i>Acer negundo</i>), kései meggy (<i>Padus serotina</i>), arany vessző-félék (<i>Solidago</i> spp.), akác (<i>Robinia</i> spp.)]</p> <p>Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): Főként a rendszeresebben bolygatott, illetve a gazdálkodó tevékenységekkel együtt járó káros hatásokkal fokozottabb mértékben terhelt gyepeken ronthatja jelentős mértékben a faj élőhelyét képező gyepek természetességét a tájidegen, inváziós növények, gyomok jelenléte és terjedése. Az ilyen növényfajok fokozatosan kiszoríthatják a nagy tűzlepke tápnövényeinek, valamint a nektárforrását képező virágos növények állományait, illetőleg csökkenthetik azok arányát, miközben az eredeti vegetációs struktúrát is megváltoztathatják, ezáltal pedig szűkíthetik a lepkék életterét, továbbá hátrányosan befolyásolhatják a populációk reprodukciós képességét.</p> <p>Pannon homoki gyepek (6260*): A területen a homoki gyepeken vagy azokkal érintkezően terjedő inváziós fajok – parlagfű (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>), betyárkóró (<i>Conyza canadensis</i>), akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) –vannak jelen, amelyek a jelölő élőhelyen megfelelő kezelés hiányában kisebb-nagyobb mértékű invázióra képesek. Kialakuló állományuk alatt az élőhely erősen degradálódhat, vagy akár tartósan meg is semmisülhet.</p> <p>Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0): A területen különösen az amerikai kőris (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>) és a zöldjuhar (<i>Acer negundo</i>) okozhat problémát. Terjedésükkel átalakítják az élőhely fajösszetételét, gyorsan fejlődő újulatukkal háttérbe szoríthatják az őshonos fafajok újulatát.</p>
N02	aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás	M	17,7	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510): erőteljes szárazodási folyamat figyelhető meg a mocsárréteken és főleg a lápréteken. Az élőhely ennek hatására átalakulhat.

	következtében			<p>Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230): a lápi zombékosoknak szüksége van a víztöbbletre. Amennyiben tartósan szárazon maradnak, a fajaik nagy része eltűnhet, az élőhely átalakul.</p> <p>Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0): a termőhely kiszáradása következtében csökken a társulát alkotó fák steressztűrése, kitettebbé válnak a kártevők és kórokozók számára. A szárazodás következtében átalakul az erdei növényzet fajösszetétel minden szinten. A talaj kiszáradása kapcsán átalakul a nitrogénforgalma is, és előre törhetnek a nitrofiták fajok, beindul pl. a csalánosodás.</p> <p>Réti angyalgöyökér (<i>Angelica palustris</i>): a faj állományainak fennmaradása függ a felszínközeli víz szintjétől. A láprétek tartós kiszáradása következtében a faj kompetíciós képessége lecsökken, és fokozatosan kiszorítják a szárazságrűrőbb gyepalkotók. A megfelelő talajnedvesség hiányában csökken a magok csírázó képessége és a csíranövények túlélése.</p> <p>Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), vérfű-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>): erőteljes szárazodási folyamat figyelhető meg a fajok élőhelyein, az hosszú távon káros az állományokra nézve. . A nagy tűzlepke tápnövényeit képező sóskafélék (<i>Rumex</i> spp.) arányának csökkenését, illetve e növények fejletlenségét eredményezheti, mely tényezők kedvezőtlenül befolyásolhatják a nőstény egyedek petézési lehetőségeit, illetve peterakási hajlandóságát. A lepkék számára nektárforrást képező virágos növények arányának csökkenését idézheti elő. Kedvezőtlenül befolyásolja a lepkék optimális élőhelyi igényének megfelelő üde mikroklimát.</p> <p>Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>): Az élőhelyükül szolgáló vizek rendszeres, vagy tartós kiszáradásával a faj egyedei elvándorlásra kényszerülnek, vagy elpusztulnak.</p> <p>Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): Az erdőtümben a klímaváltozás (aszály) hatására bekövetkező, fokozottabb mértékű kiszáradás veszélyezteti a fajt. Az élőhely száradása következtében fokozatosan megváltozhat a díszes tarkalepke számára optimális mikroklima, továbbá a tartós vízhiány károsan befolyásolhatja a faj tápnövényeinek fejlődését. A száradás tehát fokozottan negatív hatással van a díszes tarkalepke populációinak egyedszámára, illetve reprodukciós képességére.</p>
L02	fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében	M	5,3	<p>Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510): a mocsárrétek egy része erősen cserjésedik, főképp veresgyűrű sommal és galagonyával. A záródó fás növényzet alatt a jelölő élőhely jellege, fényigényes fajkészlete teljesen átalakul, idővel megsemmisülhet. A folyamat a cserjések teljes záródás előtt szerencsére visszafordítható.</p>

				Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): az erdőszélek szukcessziója csökkenti a megfelelő élőhelyek kiterjedését
				Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), vérfű-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>): Az üde rétek eredeti fajkészletének romlása sok helyütt a nektárforrást képező virágos növények, továbbá a tápnövények számának csökkenésében, illetve a gyomok, özönfajok arányának emelkedésében mutatkozik meg leginkább, mely folyamatok veszélyeztetik a lepkefaj optimális életfeltételeinek biztosítását. Esetenként jelentősek a cserjésedés negatív hatásai is, ami nem csak a lágyszárú vegetáció visszaszorulása, de a faj életterének szűkülése miatt is veszélyfaktorként értékelhető.
				Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230): A jelölő élőhelyek jelentős részén kaszálás hiányában cserjés-fás növényzet kialakulása indul meg. A záródó fás növényzet alatt a jelölő élőhelyek jellege teljesen átalakul, idővel megsemmisülhetnek – bár a folyamat eleinte még visszafordítható.
G08	hal- és vadállomány kezelése	M	17,5	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510): A túltartott vaddisznó állomány helyenként jelentős túrási károkat okoz a gyepen. Gyomosodást okoz, teret nyit az inváziós fajoknak, akadályozza az élőhelyet fenntartó kaszálást.
Kód	Jövőbeli valószínűsíthető veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy; M= közepes; L= kis jelentőség)	Érintett terület aránya (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A02	mezőgazdasági művelési mód változása	L	1	Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230): Szántóval szomszédos, nem állami tulajdonú részeken a veszélye fennáll. A felszántás megsemmisíti az élőhelyet.
A11	mezőgazdasági célú égetés	L	nem adható meg	Harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>): Az esetleges égetések csökkentik a populáció nagyságát.
A09	intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	L	nem adható meg	Hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>): A faj erősen társulásfüggő. Az érintetlen magassásos területeket preferálja, azok bárminemű sérülése (kaszálás, legeltetés, taposás, víztelenedés) a populáció drasztikus csökkenéséhez, illetve eltűnéséhez vezethet.
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok			Magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>): potenciális veszélyeztető tényező lehet esetleg a selyemkóró terjedése, a faj által lakott területrészekon ezek a tényezők jelenleg minimálisak, de semmiképpen nem elhanyagolandók.
I02	egyéb idegenhonos inváziós fajok	M	6,1	Magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>): potenciális veszélyeztető tényező lehet esetleg az akácodosás, az erdei fenyő terjedése, a faj által lakott területrészekon ezek a tényezők jelenleg

				minimálisak, de semmiképpen nem elhanyagolandók.
N02	aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	M	10	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>): a szaporodóhelyek egyre többször maradnak szárazok, ez hosszú távon negatívan befolyásolhatja a faj fennmaradásának sikerességét Harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>), hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>): A terület vízszintátrendeződése ugyancsak negatív irányban befolyásolhatja a faj populációjának térbeli elterjedését.
L02	fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében	M	10	Pannon homoki gyepek (6260*): az élőhelyet az alacsonyabb térszinteken az egybibés galagonya is előzőnléssel fenyegeti Réti angyalgyökér (<i>Angelica palustris</i>): A gyepek, sásrétek kaszálás hiányában való becserjésedése a jelölő növényfaj eltűnésével jár, illetve meglepedése gátolt. Záródó cserjés alatt állománya erősen visszaszorul, eltűnik. A jelen területen elsősorban a faj erdőszegélyi potenciális/korábbi élőhelyeit veszélyezteteti főként a kaszálás hiányában történő cserjésedés.
B17	erdészeti talajművelési és egyéb talajkezelési gyakorlatok	L	0,7	Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus spp.</i>) (91I0*): itt a teljes talajelőkészítés jelentős potenciális veszélyeztető tényező.
A08	gyepterület kaszálása vagy vágása	L	4	Réti angyalgyökér (<i>Angelica palustris</i>): Mivel alapvetően kétéves növényfajról van szó, fontos a rendszeres magszórása az állomány fennmaradása érdekében. Mivel a virágzás és magérlelés nyár közepére és végére esik, a kaszálást tavasszal, vagy ősszel érdemes elvégezni. A nyár közepén, vagy évente kétszer végzett kaszálás visszazorítja, majd ki is pusztíthatja a fajt az adott területről. Harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>): Nagy összefüggő területek lekaszálása csökkenti az egyedszámot. Legfontosabb veszélyforrás, ha a kaszálás egy erőteljes legeltetéssel és az azzal járó taposással párosul. Hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>): A faj erősen társulásfüggő. Az érintetlen magassásos területeket preferálja, azok bármilyen sérülése (kaszálás, legeltetés, taposás, víztelenedés) a populáció drasztikus csökkenéséhez, illetve eltűnéséhez vezethet.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések:

A Kőrises-Jónás-rész kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek, valamint kiemelésre kerültek egyes jelölő értékek, amelyeket a kezelés során prioritásként kell kezelni. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain találhatóak.

A természetvédelmi célállapot:

A megjelölt prioritások szerinti célállapot megvalósításakor arra kell törekedni, hogy a terület egyéb természetes, közösségi jelentőségű (de nem jelölő) élőhelyek kiterjedésének, karakterének, egységes táji megjelenésének, természetes biológiai sokféleségének fennmaradása is biztosítható legyen, különös tekintettel az ott előforduló, jelentős értéket képviselő védett fajok igényeire.

A célállapot eléréséhez rendelt célkitűzések:

- A gyepek jelenlegi állapotának fenntartását célzó legeltetési/kaszálási rendszer fenntartása. A fő cél a területen mozaikosan található homoki gyepársulások, rétek és láprétek mozaikjainak fennmaradásának biztosítása; a láprétek cserjésedésének megakadályozása, a kaszálások időpontjának a védendő fajok életciklusához igazítása (vérfű-hangyaboglárka, réti angyalgyökér).
- Az érintett belvízlevezető szerepű csatornák jelenleginél kíméletesebb kezelése-fenntartása (kotrás, vízi növényzet irtása stb.), rajtuk további záró műtárgyak létesítése a területet drénező hatás mérséklésére;
- Bolygatott, nyílt területek gyomirtó kaszálása
- Inváziós, illetve intenzíven terjedő és tájidegen fa-, cserje-, és lágyszárú fajok (szíriai selyemkóró *Asclepias syriaca*, aranyvessző fajok *Solidago sp.*, amerikai kőrís *Fraxinus pannsylvanicus*, akác *Robinia pseudoacacia*, kései meggy *Prunus serotina* stb.) folyamatos visszaszorítása. Az ilyen fajok uralta, tervezett erdőkben fafajcsere őshonos, a tájra, és élőhelyekre természetesen jellemző fajokra. Amennyiben az ilyen fajok őshonosak mellett, elegyben vannak jelen, folyamatosan eltávolítandók, sarj- és újulatképződésük megakadályozandó;
- Az érintett, legalább karakterében őshonos fafajú (természetes, féltermészetes) erdőfoltokban átállni olyan erdőkezelési módszerre, mely a folyamatos erdőborítást biztosítja (tarvágás és teljes talajelőkészítés és tuskózás mellőzése), ugyanakkor idős (részben odvas) faegyedek és holt faanyag kellő arányú meglétét is;
- A terület nagyvadállományát olyan szinten tartani, ami nem akadályozza az egészséges erdődinamikát, és nem veszélyezteti a gyepársulásokat sem;
- A jelölő élőhelyek veszélyeztetésének csökkentése érdekében vadföld nem létesíthető.

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat, és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési, fenntartási, fajvédelmi,- és részben az élőhely-rekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységekre (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképei mutatják be). A közösségi jelentőségű élőhelyekre és fajokra kutatási és monitorozási javaslatokat a 3.2.4. fejezetben tárgyalja a fenntartási terv.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A kezelési javaslatok esetében élesen el kell választani a kötelező jellegű, jogszabályban előírt korlátozásokat, illetve az önkéntes vállalásokat.

„A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervekészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A Kőrises-Jónás-rész Natura 2000 területen az előforduló élőhelyek, fontosabb fajok és gazdálkodási módok alapján 9 kezelési egység lehatárolása indokolt, amelyek térképi megjelenítését a 3.2.5 mellékletek fejezet mutatja be. A kezelési egységek lehatárolása a 2013-ban tapasztalt természeti adottságok alapján történt, 1:10.000 alapléptékben. A térképi lehatárolás léptékét figyelembe véve a kezelési egységek határai (különösen nem mesterséges vonalat, pl. szántó, csatorna határ követő egységek esetén) nem szigorúan véve rögzítettek, hanem 10-20 méteres átmeneti sávban értelmezhetők. A kezeléseket, beavatkozások gyakorlati tervezésénél emellett figyelembe szükséges venni, hogy a természeti adottságok, élőhelyek spontán változásai miatt a kezelési egységek egymáshoz viszonyított határai megváltozhatnak. A fentiek alapján tehát a kezelési egységek térbeli lehatárolása a fenntartási terv gyakorlati átültetése esetén áttekintő, iránymutató jellegű információnak tekintendő, aminek pontosítását magán a területen, az adott időszak aktuális állapotának megfelelően kell elvégezni.

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: a Villongó-víztározó (Vámospércsi-tározó). Mesterséges duzzasztással létrehozott tározó, részben töltések között. A felmérés időszakában csak tocsogós, lábalható mélységű vizes élőhely, főképp gyékényes állományokkal. A tározó területe erdészeti vagyongazdálkodásban van, szerepel az Erdőállomány Adattárban, mint Vámospércs 19 VI „vízállás”. Kiterjedése 35,23 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): nem

tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), vízparti virágkákás, csetkákás, vízi hídőrös, mételykórós mocsarak (B3)

- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): nem zsombékoló magassásrétek (B5), üde és nedves cserjések (P2a), harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), jellegtelen üde gyepek (OB)
- Érintett erdőrészletek vagy egyéb részletek: Vámospécs 19VI
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: mocsári teknős (*Emys orbicularis*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Jelenleg a tározó nincs hasznosítva. A jelenlegi állapot fennmaradása kívánatos. A nádasok aratása az élőhelyet homogenizáló hatása miatt nem javasolt.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Javasolt előírások:

- A vízi növényzet és a part menti növényzet nem irtható (vágás, nádégetés, cserjék kivágása). (V14). (Magyarázat: a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal való egyeztetés szükséges ilyen munkálatok esetében)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhely-rekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési, fenntartási javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Az értékes, védett fajt [lápi békaliliom (*Hottonia palustris*)] tartalmazó hínarasok irtása nem kívánatos. Ráadásul megfigyelhető egy zsombékosodási folyamat a tározó egyes részein, megfelelő zavartalanság esetén akár lápi zsombékos állomány (mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230) élőhely) is kialakulhat. Továbbá fokozottan védett madárfajok (pl. cigányréce (*Aythya nyroca*)) költésének zavarása miatt is kerülendők a fenntartási munkák.

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: a legmélyebb térszíneken, legvédettebb zugokban, pangó vizes területeken kialakult és máig megmaradt fűzlápok, és azok kisebb mozaikélőhelyei, illetve a lápi zsombékosok. Együttesen jelentős maradvány élőhelyek. Összesített kiterjedésük 13,39 ha. Nagy részük szerepel az Erdőállomány Adattárban főképp egyéb részletként.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): fűzlápok (J1a), lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek (B4), nem zsombékoló

magassásrétek (B5), nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a)

- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), vízparti virágkákás, csetkákás, vízi hídörös, mételykórós mocsarak (B3), üde és nedves cserjések (P2a), láp- és mocsárerdők (J2), patakparti és lápi magaskórósok (D5), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB)
- Érintett erdőrészek vagy egyéb részek: Vámospécs 11E, 11TI3, 17TI2, 18TI2, 19TI, Nyíracásd 136TI2, 152TN,
- Natura 2000 élőhelyek: enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*) (nem jelölő élőhely), mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230) (jelölő élőhely), kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410) (nem jelölő élőhely)
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: réti angyalgyökér (*Angelica palustris*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: - békaliliom (*Hottonia palustris*), tőzegráfrány (*Thelypteris palustris*), rostostövű sás (*Carex appropinquata*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Ezeknek a területeknek az érintetlenségét szükséges biztosítani, egyes fenntartási munkák elvégzése kivételével gazdálkodásmentességet javaslunk.

Javasoljuk, hogy foltokban a rekettyefűz ritkítását végezzék el, ahol a legértékesebb lápi magaskórósokkal, zsombékosokkal, vagy láprétekkel érintkeznek. Az irtás csak speciális módszerekkel történhet, (pl. kézi (motorfűrész) cserje eltávolítás, foltokban.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Javasolt előírások:

- A területen mindennemű beavatkozást kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt. (V67).
- A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető. (VA03).

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós javaslatokat nem teszünk.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési, fenntartási javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A tervezett intézkedésekkel érhető el, hogy a fűzlápmaradványok, továbbá a lápi zsombékosok érintetlen állapotban fennmaradjanak. Az előírás-javaslatok főképp az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*,

Alnion incanae, *Salicion albae*) (91E0*) közösségi jelentőségű, és a mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230) jelölő élőhelyek számára kedvezőek. A Natura terület jelölő és közösségi jelentőségű fajai közül számos kötődik ezekhez az élőhelyekhez, vagy ezen élőhelyek szegélyzónáihoz. Emiatt a pozitív hatások a jelölő réti angyalgyökér (*Angelica palustris*) növényfaj, a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*) kétéltű- és hüllőfajok, a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) jelölő lepkefaj és a hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*) és harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*) közösségi jelentőségű csigafajok állományait is érinteni fogják.

A fűzlápi élőhelyek zavartalansága prioritást élvez, de az érintkező, ugyancsak nagyon értékes élőhelyek védelme érdekében helyenként a cserjék ellenőrzött irtására is szükség lehet.

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: ebbe a kezelési egységbe tartoznak a területen található erdők. Az állományok nagy része erdőtervezett, szerepel az Országos Erdőállomány Adattárban. Hazai fafajok állományai (egyéb lomb elegyes-hazai nyáras, elegyes-méztás égeres, egyéb elegyes-kőrises, kőrises-kocsányos tölgyes, egyéb lomb elegyes-kocsányos tölgyes, kőrises, kocsányos tölgyes), továbbá akácok, erdeifenyvesek, nemes nyárasok is tartoznak a kezelési egységbe.

A kezelési egység teljes kiterjedése 110,39 ha. A Vámospércs 18H, 18I, 18J, 18K, 18L és Vámospércs 100A erdőrészek kivételével országos jelentőségű védett természeti területen (Hajdúsági Tájvédelmi Körzet) található.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): láp- és mocsárerdők (J2), keményfás ártéri erdők (J6), alföldi zárt kocsányos tölgyesek (L5), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), akácültetvények (S1), őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC), ültetett erdei- és feketefenyvesek (S4), nem őshonos fafajok spontán állományai (S6)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): nemesnyárasok (S2), őshonos fafajú fiatalosok (P1), jellegtelen üde gyepesek (OB), jellegtelen száraz-félszáraz gyepesek (OC)
- Natura 2000 élőhelyek: euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*)(91I0*) (jelölő élőhely), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0)
- érintett erdőrészek vagy egyéb részek: Nyíracsad 136G, 136F, 136TI2, 152A, 152B, 152C, 152TN, 151A, 151B, 151C, 151TI, Vámospércs 11CE, 11E, 11F, 11G, 11H, 11NY, 11TI3, 11TI5, 17A, 17B, 17C, 17D, 17G, 17TI1, 17TI2, 18H, 18I, 18J, 18K, 18L, 18M, 18N, 18O, 18TI2, 18TI3, 19A, 19B, 19C, 19D, 19TI, 19VI, 100A
- Védett természeti területet érintő erdőrészek: Nyíracsad 136G, 136F, 136TI2, 152A, 152B, 152C, 152TN, 151A, 151B, 151C, 151TI, Vámospércs 11CE, 11E, 11F, 11G, 11H, 11NY, 11TI3, 11TI5, 17A, 17B, 17C, 17D, 17G, 17TI1, 17TI2, 18M, 18N, 18O, 18TI2, 18TI3, 19A, 19B, 19C, 19D, 19TI, 19VI (Hajdúsági Tájvédelmi Körzet).
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), fekete gólya (*Ciconia nigra*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: kardos madársisak (*Cephalanthera longifolia*), fehér

zászpa (Veratrum album), tojásdad békakonty (Neottia ovata (syn.: Listera ovata), közép fakopáncs (Dendrocopos medius), vitézkosbor (Orchis militaris), zergeboglar (Trollius europaeus), kígyónyelv páfrány (Ophioglossum vulgatum), fehér madársisak (Cephalanthera damasonium), szálkás pajzsika (Dryopteris carthusiana)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A körzeti erdőtervezés során törekedtek a szerkezetátalakítási törekvések megvalósítására, így a jövőben több idegenhonos fafajú erdőrézlet felújítását őshonos vagy tájhozony főfafajú erdősítésekkel tervezik. Javaslataink szerint ezt a koncepciót szükséges a jövőben a teljes erdőállományra kiterjeszteni. Azoknak az akácós faállományoknak az esetében, ahol a közelmúltban az erdőrézlethatárt átlépve az erdő az érintkező gyepterület rovására terjeszkedett (ilyen főképp a Vámospércs 19TI területén található, több helyen is, de a Vámospércs 18TI3 is ilyen), javasoljuk a rézlethatáron túl az eredeti művelési mód helyreállítását a faegyedek végleges, akár vegyszeres segítséggel történő letermelésével.

A felújítások során az idegenhonos, vagy erdei fenyő fafajú állományok tuskózkodhatnak és a teljes talajelőkészítés is megengedhető.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- Magántulajdonú erdők esetén a „VP4—12.2.1-16 – Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” VP felhívás.
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezései.
- Guthi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (érvényes: 2014.01.01 – 2023.12.31.) Ügy száma: IX-G-001/13170/14/2012. Kelt: 2014. december 1.
- Védett természeti területen fekvő erdők esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

Őshonos állományokra vonatkozó előírás-javaslatok:

- A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása. (E12).
- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. (E18).
- Felújítás tájhozony fafajokkal, illetve célállománnyal. (E51). *Megjegyzés: A nedves termőhelyeken elsősorban keményfás ligeterdő jellegű felújítás javasolható a kocsányos tölgyre, magyar kőrisre és szilfajokra alapozva. Elegyként javasolható a hazai nyarak, bibircses nyír, madárcseresznye, vadkörte, mezei juhar. A szárazabb termőhelyeken a felújítás elsősorban kocsányos tölgyre alapozva javasolt. Elegyként javasolható vadkörte, hazai nyarak, nyír, madárcseresznye, mezei juhar.*

Idegenhonos állományokra vonatkozó előírás-javaslatok:

- A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrézleteiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökerdő

vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. (E03). (Megjegyzés: a Vámospércs 11E és a Nyíracsad 151A, 152A erdőrészeknél a legutóbbi tervezés során már átalakító üzemmódot határoztak meg). Esetleg ez javasolható a Nyíracsad 136 G erdőrészletben is. Mindegyik esetén javasolt a beavatkozások során a talajbolygatás minimalizálása és az idegenhonos és inváziós fafajok folyamatos eltávolítása. A Vámospércs 11 F esetén a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód javasolható.

- Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé - a díszes tarkalepke védelmében - legalább 10 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel). (E14).
- Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása. (E54). (Megjegyzés: a legutóbbi tervezés során Nyíracsad 152 C és a Vámospércs 17 C, G, 18 M, N, 19 A, B, C részletek esetében őshonos vagy tájhonos főfafajú erdősítési célállományokat határoztak meg).
- Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata során a tájhonos fafajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is). (E64).
- A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69).
- Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágy- és fásszárúak továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) történő megakadályozása (E83).
- Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani. (VA02).

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A megfogalmazott javaslatok egy része szerkezetátalakításnak, így élőhelyrekonstrukciós javaslatnak minősül.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési, fenntartási javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Védett területen a felújítások őshonos fafajokkal végezhetők.

Hosszú távon a felsorolt javaslatok csökkentik a Natura 2000 terület inváziós terheltségét, továbbá az euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) (91I0*) és a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0) jelölő élőhelyek fennmaradását segítik elő.

Az erdőszegély létrehozására irányuló javaslatot a jelölő díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) állományainak érdekében fogalmaztuk meg.

A vadállomány csökkentésére vonatkozó javaslatokra azért van szükség, mivel a jelentősen felszaporodott vaddisznó állomány komoly túrási károkat képes okozni az élőhely

gyepszintjében, gátolja a felújítás sikerességét.

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: ebbe a kezelési egységbe tartoznak az elszórtan a területen mindenhol jelen lévő olyan facsoportok és fasorok, amelyek további megőrzése kívánatos. Továbbá ide tartoznak a sokszor ezekhez kapcsolódó olyan mezofil vagy szárazabb cserjeállományok, amelyek nem lápi karakterűek. A kezelési egység kiterjedése 18,82 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): üde és nedves cserjések (P2a), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): lágyszárú özönfajok állományai (OD), őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC)
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: - töviszúró gébics (*Lanius collurio*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Rendszeres fahasználatot nem javasolunk a kis területű faállományokban. A cserjés élőhelyek esetében szükséges megakadályozni a zárt rekettyefüzesek, kutyabengések és galagonyások létrejöttét, valamint azt, hogy az összefüggő magassásosokat a létrejövő fás vegetáció kis foltokra fragmentálja. A már záródott állományokat szükséges megbontani, hogy ligetes megjelenésű, rét-legelő hasznosítású területek jöjjenek létre.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Javasolt előírások:

- A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése. (GY28). (Magyarázat: a gyepekkel, zombékosokkal érintkező, vagy azok becserjésedésével keletkezett zárt cserjéseket (esetleg már fásodott területeket, lásd pl. Nyíracsad 152TN déli széle) meg kell bontani, hogy újra alkalmasak legyenek a gyepeknek megfelelő kezelésre)
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat meghagyása. (GY32).
- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás. (GY22) (Magyarázat: a cserjések megbontott részeit újra gyepként kell kezelni.)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) kerülendő.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén lévő rekettyefüzes-kutyabengés, galagonyás cserjések gyepek, sásrétek, magaskórósok spontán cserjésedésével jöttek létre. Ezek esetében a cserjés megbontása és kezelésének megkezdése a jelölő élőhelyek (mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230), kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410), sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)) kiterjedésének növelését segíti elő.

A kezelési egységben a cserjéseken kívül a kis területű faállományokat különböztetjük meg, amelyek az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény értelmében fásításnak minősülnek. A gyenge termőhelyi adottságok miatt rendszeres faanyagnyerésre nem alkalmasak ezek a fásítások. Az évi fatömeg-növekmény minimális.

(a) Kezelési egység kódja: KE-5

(b) Kezelési egység meghatározása: ebbe a kezelési egységbe tartoznak az olyan facsoportok, fasorok és cserjések, amelyeket a továbbiakban szükséges volna megszüntetni. Ezek elsősorban a környező erdőállományokból a gyepekre spontán terjeszkedő akácok vagy erdei fenyves állományrészek, továbbá felhagyott tanyák helyén megjelenő akácelegyes bozótosok. A kezelési egység kiterjedése 4,66 ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): nem őshonos fafajok spontán állományai (S6), üde és nedves cserjések (P2a), akácültetvények (S1), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok és fasorok (S7)
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Javasoljuk a kezelési egységbe tartozó fásítások, fasorok, cserjesávok megszüntetését és helyükön az eredeti használati mód, vagy (az elhagyott tanyák esetében) a gyepek művelés helyreállítását.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Javasolt előírások:

- Az idegenhonos és tájidegen fafajú szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújításának elhagyása, azok más művelési ágban (pl. gyepek) történő hasznosítása. (E67).

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén a facsoportok, fasorok és cserjesávok letermelése

élőhelyfejlesztési javaslatnak minősül.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatot nem teszünk.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Vannak olyan akácos vagy erdeifenyves facsoportok, amelyek spontán terjedéssel keletkeztek és jelölő nyílt élőhelyek elől foglalják a területet, főképp a pannon homoki gyepek (6260*) elől.

(a) Kezelési egység kódja: KE-6

(b) Kezelési egység meghatározása: a kezelési egységbe gyepként hasznosított és kaszálóként-legelőként fenntartandó élőhelyek tartoznak. Egy részük száraz homoki gyep, más részük jó vízellátottságú mocsárrét, láprét, és a kettő közötti térszintek is jelentős kiterjedésűek. A gyepek nagy részét marhalegelőnek, vagy kaszálónak használják. Egyes nagyobb gyepfelületek szerepelnek az Erdőállomány Adattárban is, mint egyéb részletek (pl. Vámospércs 11TI6, 19TI). Összes kiterjedésük 114,59 ha. A kezelési egység nagy része országos jelentőségű védett terület, a Hajdúsági Tájvédelmi Körzet része.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): mocsárrétek (D34), jellegtelen üde gyepek (OB), homoki sztyeprétek (H5b), nyílt homokpusztagyepek (G1), jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC),
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): üde és nedves cserjések (P2a), nem zsombékoló magassárrétek (B5), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), nem őshonos fafajok spontán állományai (S6), nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA), lágyszárú özönfajok állományai (OD)
- Natura 2000 élőhelyek: pannon homoki gyepek (6260*) (jelölő élőhely), sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510) (jelölő élőhely)
- Érintett közösségi jelentőségű faj: nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), elevenszülő gyík (*Zootoca vivipara*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: pompás kosbor (*Anacamptis palustris* subsp. *Elegans*), hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*), agár kosbor (*Anacamptis morio*), szürke veronila (*Veronica incana*), vitézkosbor (*Orchis militaris*), buglyos szegfű (*Dianthus superbis*)

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás. (GY22). (Megjegyezzük, hogy az egyéb részletekként (tisztás) nyilvántartott gyepterületek esetében a legeltetést a

fenntartási terv készítésének időpontjában jogszabály tiltja)

- Évente az időjárás viszonyoknak és a gyepterület állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása. (GY79).
- A gyepterület kaszálása, szárazítása esetén minimum 10 cm-es fűtarló biztosítása (GY92).
- Tárcsázás nem megengedett. (GY10).
- A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal. (GY44).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park-igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117)
- Villanypásztor, a kezelési tervvel összhangban, csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulásával alkalmazható. (GY57).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék) (GY67).
- Legeltethető állatfaj: juh. (GY68).
- Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár). (GY70).
- A gyeperület legelészakított terület kialakítása, ami nem haladja meg a parcella 20%-át. (GY61).
- A legelészakított terület kialakítása a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve. (GY122).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak nem helyezhetők el. (GY116).
- A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése. (GY28).
- A természetes gyepekben az őshonos, méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése. (GY30).
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető. (GY24).

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatot nem teszünk

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található gyeptípusok csak kaszálással-legeltetéssel tarthatók fenn. A megfogalmazott javaslatok így a jelölő élőhelyek [pannon homoki gyepek (6260*), sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)] fennmaradását segítik elő. Klimatikus okok miatt a területen jelentős a spontán cserjésedés-erdősödésre való hajlam, a kezeletlen gyepek néhány év alatt képesek átalakulni. A teljes becserjésedés meggátolása a jelölő gyepi élőhelyek kiterjedésének fennmaradása érdekében szükséges.

A cserjésedés visszaszorítására, és a legeltetés mértékének korlátozására a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) érdekeit figyelembe véve is szükség van.

A kaszálás és a legeltetés előírt korlátozásai a gyepek jó állapotban való fenntartását

hivatottak szolgálni.

A száraz gyepek fennmaradása pedig a jelölő magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) állományának fennmaradását is szolgálja.

(a) Kezelési egység kódja: KE-7

(b) Kezelési egység meghatározása: a kezelési egységbe a leginkább fajgazdag láprétek, a kékperjés láprétek és a vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) élőhelyei tartoznak. Természetvédelmi szempontból kiemelten értékes területek. Főképp kaszálóként hasznosítják jelenleg ezeket. Összes kiterjedésük 12,71 ha. A kezelési egység országos jelentőségű védett természeti terület, a Hajdúsági Tájvédelmi Körzet része.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): kékperjés rétek (D2), patakparti és lápi magaskórósok (D5), mocsárrétek (D34), ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet (D6)
- Natura 2000 élőhelyek: sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510) (jelölő élőhely), kékperjés láprétek meszes, tözeges, vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410) (nem jelölő élőhely)
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: szibériai nőszirm (*Iris sibirica*), fehér zászpa (*Veratrum album*), Buxbaum-sás (*Carex buxbaumii*), gyepes sás (*Carex cespitosa*), buglyos szegfű (*Dianthus superbus*), lápi nádtippan (*Calamagrostis stricta*), csermelyaszat (*Cirsium rivulare*), fialó gyík (*Zootoca vivipara*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység lehatárolt foltjain a legfontosabb veszélyfaktorként a legeltetés és a cserjésedés is említhető.

Az élőhely és a vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) populációinak fenntartása szempontjából azt tartjuk a legoptimálisabb megoldásnak, ha a kezelési egységbe tartozó gyepek egyáltalán nincsenek legeltetve. Biztosítani kell, hogy a kezelési egységben ne folyjék legeltetés, valamint az élőhely-kezelési módszerek körében a kaszálás, illetőleg a fásszárú vegetáció eltávolítására alkalmazott egyelő tisztítási módszerek ne legyenek legeltetéssel helyettesítve.

Megfelelő élőhely-kezelést jelent a mozaikos kaszálás, amely egyaránt megvalósulhat a parcella 2 részre történő felosztásával 2 éves forgó alkalmazásával, vagy akár egy éven belül is akként, hogy a terület egyik része június 10-ét, másik része pedig október 15-ét követően kerül lekaszálásra (ilyen esetben javasoljuk, hogy a tavaszi kaszálás a gyep gyengébb természeti állapotban lévő részét érintse).

Amennyiben a mozaikos kaszálás valamilyen oknál fogva nem valósítható meg, úgy hasonlóan alkalmas megoldást jelenthet a gyepek sávos kaszálása. Ilyen esetekben mindenképp legalább 3-5 méter szélességű kaszálatlan növényzónákat szükséges biztosítani.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- Kizárólag kaszálással történő hasznosítás. (GY20).
- Évente az időjárási viszonyoknak és a gyep állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása. (GY79).
- A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése. (GY28).
- A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén minimum 10 cm-es fűtarló biztosítása (GY92).
- Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges. (GY71).

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatot nem teszünk

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok betartása esetén a kezelési egységet alkotó jelölő élőhelyek (kékperjés láprétek meszes, tőzeges, vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410), sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)) állapota megfelelő marad.

A javasolt intézkedések továbbá kifejezetten a jelölő vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) lepkefaj érdekében kerülnek bevezetésre. Igen fontos a legeltetés kizárása ezekről a területekről, továbbá a cserjésedés meggátolása, mivel ezek ártalmas folyamatoknak minősülnek a fajok szempontjából. Ugyancsak fontos a kaszálási terv elkészítése ezeken a területeken, a kaszálás időpontjának helyes megválasztása. A magas fűtarlóval történő kaszálás után gyorsabb a növényzet regenerálódása és hamarabb helyreáll az imágók számára optimális, magasabb fűvű élőhelyi struktúra. A megfelelő élőhelyi struktúra kialakításához többéves ciklusú kaszálási rend bevezetése indokolt, hogy mindig maradjanak pihentetett részek. A jelölő lepkefaj mellett az intézkedések a közösségi jelentőségű hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*) és harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*) csigafajok állományainak fennmaradását is szolgálják.

(a) Kezelési egység kódja: KE-8

(b) Kezelési egység meghatározása: a kezelési egységbe a terület vízfolyásai és árkai tartoznak. Ezek a 6. sz. mellékfolyás (Villongó-ér) és az ebbe torkolló névtelen árok, a Kis-Vámosér és az ebbe torkolló árok, a 4/10. sz. oldalág (Acsádi-ér) és az ebbe torkolló lecsapoló árok. Ezek hosszú lefutás után a terület vizeit jóval a Natura 2000 terület határain kívül a Nagy-érbe vezetik le. A térképezés időszakában sokuk száraz volt. Összes kiterjedésük 2,22

ha.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások (B1a), vízparti virágkákás, csetkákás, vízi hídörös, mételykórós mocsarak (B3), fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), üde és nedves cserjések (P2a), galagonyás-kökényesborókás száraz cserjések (P2b), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), folyóvizek (U8)
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vérfűhangyaboglárka (*Maculinea teleius*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

4/10. sz. oldalág (Acsádi-ér) és 6. sz. mellékfolyás (Villongó-ér) partkezelése: a vízfolyások rézsűin és a partéleken (azokat a területeket kivéve, ahol zárt erdőben haladnak, vagy a Villongó-tározó területén) a meder hossz-szelvényének nagyobb részében cserjés-fás szegélyvegetáció található. Ez a szegélyvegetáció több szakaszon ligetes jellegű, őshonos fákkal, de előfordulnak idegenhonos fák és cserjék is (akác (*Robinia pseudo-acacia*), vörös kőris (*Fraxinus pennsylvanica*)).

A fasoroknak és cserjéseknek a meghagyására törekedni kell, de a tájidegen fafajokat szükséges volna kiszálalni. A tájidegen fafajok esetében támogatható a sarjak gyomirtószerrel való kezelése, az előírások betartása mellett.

4/10. sz. oldalág (Acsádi-ér) és 6. sz. mellékfolyás (Villongó-ér) kotrása, üledékkitermelés:

A medrek jelenlegi állapotában jellemző az üledékfelhalmozódás. Az üledékfelhalmozódás előrehaladtával várható a vízügyi kezelő részéről a meder vízszállító kapacitásának megőrzése érdekében az üledékkitermelésre vonatkozó igény.

Javasolt időbeli korlátozás: A kotrási, üledékeltávolítási munkálatok kivitelezése szempontjából élővilágvédelmi szempontból javasolható időpont a július 15.-november 01. közötti időszak.

Javasolt térbeli korlátozás: A kotrási, üledékeltávolítási munkálatok kivitelezése során javasoljuk, hogy kerüljön meghatározásra egy kivitelezési oldal, mely a későbbiekben is fenntartási oldalként funkcionálhat, ill. a másik oldal legyen ún. ökológiai oldal, melynek fő szerepe, hogy élőhelyet biztosítson a vízfolyás és a vízfolyást kísérő növényzet, valamint a hozzá kapcsolódó életközösség számára, ezáltal biztosítsa, hogy a középvízi meder ökológiai folyosó és magterület funkcióját ellássa a fenntartási jellegű munkák ellenére is. A kivitelezési oldalon a kisvízi medret kísérő magasabb rendű növényzet különös tekintettel a kivitelezést akadályozó fásszárú vegetációra eltávolításra kerül, ill. eltávolításra kerül a középvízi meder kereszt-szelvényének kivitelezési oldal felé eső 50%-ából az üledék, ill. az emerz mocsári- és hínárnövényzet. Ezzel szemben javasoljuk, hogy a kivitelezési oldallal szemközti ökológiai oldalon a kisvízi medret kísérő szegélynövényzet, valamint a középvízi meder kereszt-szelvényének kivitelezési oldal felé eső 50%-ában az üledék, ill. az emerz mocsári- és hínárnövényzet változatlan formában kerüljön megőrzésre.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény

- a vizek és a közcélú vízellátási-művek fenntartására vonatkozó feladatokról szóló 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet

Egyéb, kezelési jellegű, kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában nincsenek.

b) Javasolt előírások:

- A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fajok eltávolítása. (E29).
- Az idegenhonos vagy tájidegen fajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fajok egyedek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is. (E30).

Magyarázat az előírás-javaslatokhoz: az erdős előírásorokat a vízfolyásokat kísérő fa- és cserjesorokra adtuk meg.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Javasoljuk megvizsgálni, hogy a kezelési egységbe tartozó kisebb lecsapoló árkok funkciójukat betöltik-e, vagy lehetséges bármelyikük megszüntetése, betemetése anélkül, hogy bármely időszakban emiatt káros belvízi elöntés keletkezne.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslat megadása nem szükséges.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A Natura 2000 terület értékes lápi, mocsári és gyepi jelölő élőhelyeinek [enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*), mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230), kékperjés láprétek meszes, tözeges, vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410), sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)] hosszú távú fennmaradásához elengedhetetlen a talajvíz (felszínközeli víz) magas szinten tartása az aszályos időszakokban is. A korábbi években a 4/10. sz. oldalág (Acsádi-ér) medrében két helyen is kiépült az az infrastruktúra, amellyel a víz visszatartás megvalósítható, a 6. sz. mellékfolyás (Villongó-ér) medrében ennek a megvalósítása jelenleg természetvédelmi szempontból nem indokolt. Azonban az Acsádi-érbe és a Kis-Vámosérbe torkolló kis méretű lecsapoló árkok esetében továbbra is felmerül, hogy a lápi élőhelyek fenntartása érdekében meg lehetne őket szüntetni. A vízháztartás további javításának az élőhelyeken keresztül pozitív hatása van a nedves élőhelyekhez kötődő jelölő nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) és vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) lepkefajok állományaira. Egyes árkok megszüntetése pozitív hatású lenne továbbá a jelölő vöröshasú unka (*Bombina bombina*) és mocsári teknős (*Emys orbicularis*), valamint a közösségi jelentőségű hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*) és harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*) csigafajok állományaira is. Ugyancsak indokolt a vízfolyást kísérő cserjesávok és fasorok állandó fenntartása, legalább az egyik parton („ökológiai oldal”).

(a) Kezelési egység kódja: KE-9

(b) Kezelési egység meghatározása: ebbe a kezelési egységbe tartoznak a szántók. Nem meghatározó élőhelyek a területen, összes kiterjedésük 12,34 ha. 6 élőhelyfolt tartozik a kezelési egységbe, ezek közül 4 van szántó művelési ágú területen, ezek nem védettek. 2 kisebb folt azonban elszántásnak minősül, hiszen belenyúlik a szomszédos ingatlanba. Ezek az elszántások a Nyíraczád 0132/2a rét ingatlanból és a Nyíraczád 0117/3 legelő ingatlanból vesznek el keskeny részt a területet határoló kerítés nyomvonalának pontatlan kijelölése miatt, országos jelentőségű védett természeti terület, a Hajdúsági Tájvédelmi Körzet részei.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): egyéves szántóföldi kultúrák (T1)
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz kötődő általános kezelési javaslatokat nem teszünk.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A Natura 2000 területekre vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Javasolt előírások:

- Szántóföldön trágyaszarvas nem alakítható ki. (SZ13).
- Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett. (SZ19).
- Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen. (SZ24).
- Tápanyag-utánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni. (SZ37).
- Szántó füves élőhellyé alakítása spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását. (SZ53).

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Szükséges a Nyíraczád 0132/2a rét ingatlan és a Nyíraczád 0117/3 legelő ingatlan területét érintő elszántás felhagyása, hogy a terület vissza tudjon gyepesedni. Amíg a gyepesedés nem történik meg, szükséges az érintkező területek állapotromlásának elkerülése érdekében az *előírás-javaslatok* alkalmazása.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területének természetessége a fejlesztési javaslatok figyelembe vétele esetén egyértelműen javulni fog (a kicsi elszántott területek szántóból gyepévé vagy erdővé

alakulnak).

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció 3.2.1. fejezetben, az kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyalja. Az élőhelyrekonstrukciós javaslatok összefoglalóan a következők:

KE-3: a megfogalmazott javaslatok egy része szerkezetátalakításnak minősül.

KE-5: a kezelési egység területén a facsoportok, fasorok és cserjesávok letermelése élőhelyfejlesztési javaslatnak minősül.

KE-8: javasoljuk megvizsgálni, hogy a kezelési egységbe tartozó kisebb lecsapoló árkok funkciójukat betöltik-e, vagy lehetséges bármelyikük megszüntetése, betemetése anélkül, hogy bármely időszakban emiatt káros belvízi elöntés keletkezne.

KE-9: Szükséges Nyíracsád 0132/2a rét ingatlan és a Nyíracsád 0117/3 legelő ingatlan területét érintő elszántások felhagyása.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján. Specifikus fajvédelmi intézkedések nem indokoltak. Itt egy rövid felsorolást adunk a kezelési egységek által érintett fajokról.

KE-2: réti angyalgöyökér (*Angelica palustris*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)

KE-3: díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

KE-6: nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), magyar futrinka (*Carabus hungaricus*)

KE-7: vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)

KE-8: nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a területen monitorozás nem zajlik.

A tervezés alapját jelentő 1:10.000 léptékű élőhelytérképezés, illetve a jelölő fajokra vonatkozó botanikai és zoológiai felmérés 2016-ban készült el a teljes területre nézve. A további kutatás és monitorozás tekintetében a 2016-os felmérés eredményeit célszerű alapállapotnak tekinteni.

A jövőben szükséges a területen a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének és természetességének, valamint a jelölő fajok állományának nyomonkövetése.

A jelölő élőhelyek monitorozására javasolható 10 évente az NBmR protokoll szerinti élőhelytérképezés elvégzése. Az élőhelyek ennél ritkábban végzett monitorozása vélhetőleg nem ad megfelelő lehetőséget az esetlegesen beinduló negatív folyamatok megváltoztatását célzó idejében történő beavatkozásra. Javasolt a jelölő élőhelyek (6260* - Pannon homoki

gyepek, 91F0* - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmenion minoris*), 91I0* - Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*), 6510 - Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*), 7230 - Mészkedvelő üde láp- és sásrétek,) állományainak változását is egy-egy mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű gyepekre és erdőkre vonatkozó módszertan.

A jelölő réti angyalgyökér (*Angelica palustris*) állományát teljes állományfelméréssel kell monitorozni, 10 évente.

A jelölő lepkefajok (díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)) állományai NBmR módszertan segítségével monitorozhatók, 10 évente.

A jelölő magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) állományai NBmR módszertan segítségével monitorozhatók, 10 évente.

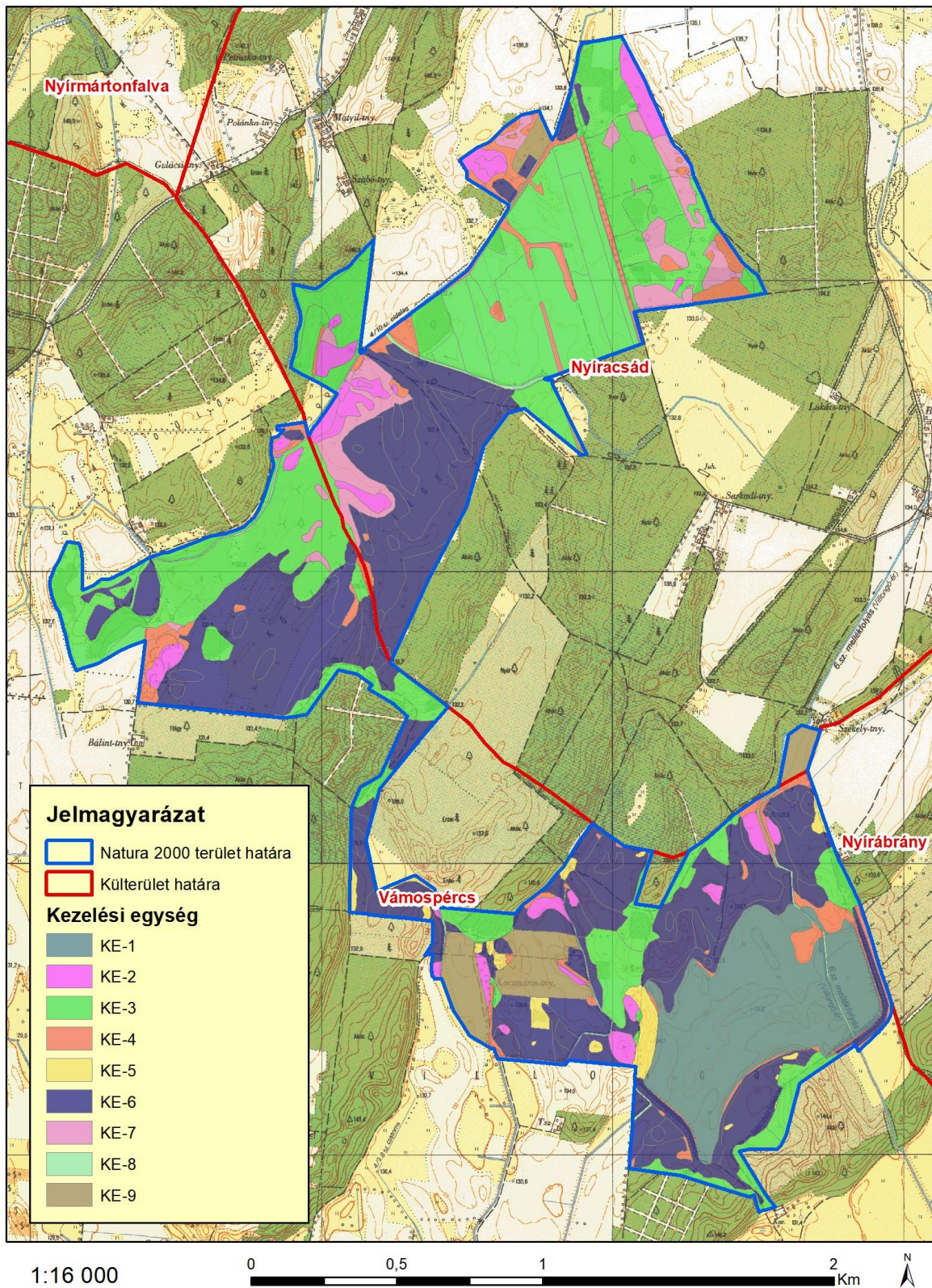
Ugyancsak NBmR módszertan szerint monitorozhatók a jelölő kételtű- és hüllőfajok állományai, 10 évente: vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

3.2.5. Mellékletek

A gazdálkodáshoz és egyéb területhasználathoz köthető kezelési egységek megjelenítése.

HUHN20025
KŐRISÉS-JÓNÁS-RÉSZ

A tervezési terület kezelési egységei. 2017.01.19.

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A tervezési terület egy része (285,33 ha) az országos jelentőségű Hajdúsági Tájvédelmi Körzet része, mely területrésze a 130/2007. (XII.27.) KvVM rendeletben foglaltak határoznak meg további szabályokat.

Ezen túl a terület országos ökológiai hálózat magterület és pufferterület övezetének része (ld. 1.6. fejezet).

A fent hivatkozott Natura 2000 területen belül országos jelentőségű védett természeti terület a lápként oltalmat élvező „ex lege” védett terület (Buzitai rétek) is, melyekre a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozik.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyionkezelésében lévő, haszonbérleti szerződés keretében hasznosított területek hasznosítása során be kell tartani a haszonbérleti szerződésben foglalt előírásokat.

A rét és legelő művelési ágú területeken részben kaszálnak, részben szarvasmarhát, illetve juhot legeltetnek. A nedvesebb réti területek egy részén ma művelésre alkalmatlan mocsár-láp, illetve rekettyés, társulások alakultak ki az elmúlt évtizedekben.

A Kőrises-Jónás-rész Natura 2000 terület jelentős része (108,58 ha) a Magyar Állam tulajdonában és a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyionkezelésében, további 169,27 ha van állami tulajdonban és a Nyírerdő Zrt. vagyionkezelésben, a terület fennmaradó része pedig egyéb állami tulajdonban van.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszerek

Bevezetés

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évre átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a

terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az előírás-javaslatok elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előíráscsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, másodlagos erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése

A jelenleg hatályos Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer 2014. évi adatok alapján a

Kőrises-Jónás-rész kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület Nyíracsad és Vámospércs közigazgatási területeit érintve több fizikai blokkban található. A fizikai blokkok területnagyságának megközelítőleg 40 %-a mezőgazdaságilag támogatható területre esik, melyre agrártámogatás igényelhető. Az azonosítók évenként változnak, így a táblázat csak tájékoztató jellegű. A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) legfrissebb adatai a <https://www.mepar.hu/> honlapon érhetőek el.

A fizikai blokkban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára az alábbi agrártámogatási források érhetőek el:

MePAR Blokkazonosító	Teljes terület (ha)	Támogatható terület (ha)	KAT
LV5ME-U-11	1,85	1,85	0
LFJEH-N-11	81,65	38,28	-
LFKMH-W-11	12,34	11,55	0
L281H-K-11*	42,92	0,00	0
LOYMH-U-11	16,99	14,93	0
L1AEH-1-11	5,13	4,67	0
LFLUH-5-11	5,37	4,79	0
LV37E-C-11*	103,80	1,32	0
LMF1E-9-11	40,17	38,34	0
LNQEE-1-11	31,19	28,27	0
L8W7J-N-11*	29,54	0,00	0
L90UJ-D-11	0,55	0,33	0
LAH7J-A-11	1,56	1,42	0
LA6UJ-M-11	1,11	0,00	0
LA81J-V-11	1,44	1,44	0
LKQEE-W-11*	87,90	0,00	0
LU4EE-K-11	3,07	2,75	0
LL37E-3-11*	32,49	0,81	0
L6KMJ-N-11	3,78	0,41	0
L50UJ-8-11*	22,94	21,03	0
LKCME-Q-11	29,20	0,00	0
L5W7J-K-11	4,57	4,01	0
L681J-Q-11	0,54	0,54	0
L64EJ-1-11	0,31	0,31	0
L7N1J-6-11	1,37	1,37	0
L70UJ-A-11	2,72	1,23	0

* Az adott MEPAR-blokknak nem a teljes területe fed át a Natura 2000 terület területével.

A fizikai blokkban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára az alábbi agrártámogatási források érhetőek el:

Egységes területalapú támogatás (SAPS):

A támogatás mértékéről évente a vidékfejlesztésért felelős miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008. (IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszerét tartalmazza.

2015-től önállóan nem, csak a zöldítés támogatással együtt igényelhető.

Zöldítés támogatás:

A zöldítés keretében elnyert támogatási összeget kifejezetten az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra kell fordítani. Elsődleges célja, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők egyre nagyobb mértékben járuljanak hozzá a mezőgazdaság alapját is képező környezet és természeti erőforrások megőrzéséhez.

A zöldítés három különböző gyakorlat összessége: állandó gyepterületek fenntartása; terménydiverzifikáció (azaz a növénytermesztés diverzifikálása, változatosabbá tétele), illetve

az ökológiai jelentőségű területek kijelölése (EFA). A zöldítés három gyakorlata nem minden esetben különül el egymástól.

Fontos, hogy a zöldítés támogatást csak az egységes területalapú (SAPS) támogatással érintett területek után lehet igényelni.

Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (VP-4-10.1.1-15 és VP-4-10.1.1-16.)

Középhosszú távú támogatási rendszer, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza. A támogatás fő céljai a vidéki területek fenntartható fejlődésének támogatása, a környezet állapotának megőrzése és javítása, a mezőgazdasági eredetű környezeti terhelés csökkentése, környezetvédelmi szolgáltatások biztosítása, a természeti erőforrások fenntartható használatán alapuló mezőgazdasági gyakorlat erősítése. Kiemelten kívánja továbbá támogatni a biodiverzitás megőrzését a természetes életkörülményeik között (a gazdaságban), a természet, a víz, és a talaj védelmét a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakításával, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat kialakításával.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékéként igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések:

A Natura hálózat gyepek hasznosítású területeire a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól értelmében speciális földhasználati előírások vonatkoznak, melyek betartása többletköltséget, illetve bevételkiesést jelentenek a gazdálkodók számára. A Vidékfejlesztési Program keretében pályázható „VP4-12.1.1-16. - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” kompenzációs támogatás ezeknek a többletköltségeknek, valamint kieső bevételeknek az ellentételezésére szolgál.

Ehhez hasonlóan létezik a Vidékfejlesztési program keretében erdős területekre vonatkozó „VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” támogatás is. A Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott, magánjogi tulajdonban lévő Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz a felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezésére az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően évente, változó összegű kompenzációs támogatás igényelhető.

Erdő-környezetvédelmi kifizetések:

A Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett „VP4-15.1.1-17 - Erdő-környezetvédelmi kifizetések” pályázat célja a tudatos erdő-környezetvédelmi gazdálkodási módok elterjesztése, a fafajok adaptációs készségének növelése, az egyes területeken az erdőtípus, fafaj-összetétel, illetve gazdálkodási mód megváltoztatása. A kiírás alapján kizárólag magánjogi erdőgazdálkodó és települési önkormányzat kaphat támogatást a jogerős erdőtervvel rendelkező, Országos Erdőállomány Adattárban szereplő erdőrészletben történő örökterdőt erdőgazdálkodásra, erdőállományok kézimunka igényes ápolására, illetve természetkimélő anyagmozgatásra.

Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása

A „VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 15) és VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 18)” pályázat célja egyrészt a konvencionális területek ökológiai művelés alá vonásának ösztönzése, másrészt az ökológiai művelésbe vont területeken a gazdálkodási mód fenntartása, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza.

Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása

A VP5-8.2.1-16 számú felhívás célja a fásítások, mezővédő erdősávok rendszerének kialakítása, fás legelők területének növelése a jelenlegi erdőzónában és az alföldi erdőssztyepp területeken, hozzájárulva a mezőgazdasági és az állattenyésztési termelékenység növeléséhez.

Erdősítés támogatása

A VP5-8.1.1-16 számú célja a klímaváltozás hatásainak csökkentése, a szél és vízerózió elleni védekezés, valamint a faanyag, mint környezetbarát nyersanyag és megújuló energiaforrás iránti növekvő igény kielégítése érdekében az erdőterület növelésének támogatása.

Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások

A VP5-8.5.1.-16 számú felhívás a meglévő erdő természetességi állapotához képest magasabb természetességi állapotú, vagy a sarjeredetű állomány helyett magasabb ökológiai értékű, legalább azonos természetességű, nem sarj eredetű állomány létrehozását kívánja előmozdítani.

Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése

A VP4-15.2.1.1-16 számú felhívás célja a klíma rezisztens fajok biztosítása, fajok evolúciós potenciáljának fenntartása a genetikai változatosság megőrzése a fajok alkalmazkodóképességének érdekében.

Erdészeti, genetikai erőforrások fejlesztése

A VP4-15.2.1.2.-17 számú felhívás célja a magyarországi erdészeti fajok genetikai erőforrásainak megőrzésével a meglévő genetikai változatosságot, mint az alkalmazkodóképesség alapját és fajok evolúciós potenciálját hosszútávon megvédi és fenntartja.

Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése

A VP5-8.3.1-17 számú erdőgazdálkodás biztonsága érdekében szükséges fokozott figyelmet fordítani az erdőtüzek kialakulásának megelőzésére – a pályázati felhívás ehhez biztosít megfelelő támogatást.

Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása

A VP5-8.4.1.-16 számú támogatás célja az erdőtüzek vagy egyéb természeti katasztrófák – az éghajlatváltozással összefüggő eseményeket is beleértve és a katasztrófaesemények által károsított erdőgazdálkodási potenciál helyreállítása.

Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek

A VP5-8.6.2-16 számú felhívás célja az erdők gazdasági értékének növelése olyan erdészeti beavatkozásokkal, amelyek által az erdők nagyobb mértékben képesek ellátni gazdasági értékteremtő funkcióikat.

Ide kell érteni azokat a beavatkozásokat is, amelyek hatásai nem azonnal, hanem a jövőben várható felhasználások során tapasztalhatók.

Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése

A VP4-8.5.2.-17 számú felhívás célja, hogy a magyar erdők közjövőkének ingyenes elérhetőségének lehetősége jelentősen bővüljön.

Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére

irányuló beruházások

A VP5-8.6.1-17 számú felhívás célja az erdőgazdálkodás hatékonyságának javításához és a természetközeli erdőgazdálkodási módok elterjedéséhez szükséges eszközök és géppark kialakításának ösztönzése, valamint az erdei termékek és melléktermékek gazdasági hasznosításához szükséges elsődleges feldolgozást szolgáló gépek és berendezések biztosítása, beleértve a lokális megújuló energiarendszer kiszolgálást, faipari feldolgozás előkészítését szolgáló gépeket, technológiát is.

Nem termelő mezőgazdasági beruházások:

A Vidékfejlesztési Program keretében a „VP4-4.4.1-16. - Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások” pályázat alapján támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

Ugyancsak a Vidékfejlesztési Program keretében van lehetőség pályázni Vízvédelmi célú nem termelő beruházások kivitelezésére. A „VP4-4.4.2.1-16 - Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: létesítmények kialakítása, fejlesztése”, illetve a „VP4-4.4.2.2-16 - Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése” támogatások alapvető célja területi vízviasszatartás elősegítése, illetve a felszíni és a felszín alatti víztesteket érő terhelések, szennyezések csökkentése, megakadályozása, mind az éghajlatváltozással összefüggő problémák minimalizálása, mind a biodiverzitás megőrzése, mind a vizeink mennyiségi és minőségi védelmének biztosítása céljából.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gyep- és erdőterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés, azonban egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre (vizes élőhelyek stb.) kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés nincs hatályban. Ebből adódóan nincsenek speciális faj és élőhelyvédelmi intézkedések.

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások általános értelemben olyan gyephasználatot támogatnak, amely országos léptéket tekintve általában szükségesek a gyepök természetességének megőrzéséhez. Ugyanakkor általánosságukból következően nem képesek kezelni olyan helyi és speciális problémákat, amelyek éppen a jelölő értékek miatt fontosak, egyes kivételes esetekben akár ellent is mondhatnak a Natura 2000 célkitűzéseknek. A fenntartási terv egyik szerepe éppen azoknak a lokális kezelési feladatoknak a meghatározása, amelyek támogatási rendszerbe való beépítése a Natura 2000 célkitűzések szempontjából szükséges.

A jelenlegi agrártámogatási rendszer további javítása érdekében javasolható, hogy támogatást lehessen igényelni olyan mezőgazdaságilag nem hasznosított területeken, ahol néhány fontos beavatkozással jelentős természeti értékek fenntartását lehet elősegíteni (pl. invazív növények irtása, vízelvezetés megszüntetése stb.) Ezek többnyire olyan élőhelyek, ahol épp a gazdálkodás hiánya teszi lehetővé a közösségi jelentőségű értékek fennmaradását.

Mivel ezek a területek nem támogatható területrészek, a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók gyakran eltüntetik a szegélyvegetációt, cserjéseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban nem folytattak intenzív jellegű gyepgazdálkodást. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

Az erdőterületek vonatkozásában a jelenlegi természetvédelmi szempontokat elősegítő támogatási rendszer szinte kizárólag magánerdőgazdálkodók számára elérhető. Támogatás igénybevételére nem jogosult önkormányzat, költségvetési szerv, valamint az a gazdálkodó szervezet, amelyben a Magyar Állam tulajdoni hányada eléri vagy meghaladja az 50%-ot. Szükséges lenne ezért olyan támogatási formákat és konstrukciókat kidolgozni és alkalmazni, amelyek állami erdőkben is lehetővé tesznek bizonyos – erdőgazdálkodási, továbbá nem is okvetlenül az erdőgazdálkodás szűken vett körén belül értelmezhető, de erdőterületen történő – beavatkozásokat.

A Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében fontos lenne a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzése a Natura 2000 területeken kívül is. A fenti problémára megoldás lehet, ha a természetvédelmi szempontból értékes, de gazdaságosan nem művelhető területek is legalább minimális mértékben támogathatóak lennének, ezáltal nem lennének teljesen haszontalanok a tulajdonosok, földhasználók számára.

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kellene vennie a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, sajátos ökoszisztéma szolgáltatásait, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét és a jó természetességű területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást vagy akár a „nem beavatkozást” kellene ösztönözni, az inváziós fajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területre a természetvédelmi célkitűzések megvalósításával kapcsolatban folyamatban van egy ” A Natura 2000 területekkel kapcsolatos tájékoztatás, bemutatás és szemléletformálás egységes eszközrendszerének kialakítása a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén” (pályázati azonosító KEHOP-4.1.0-15-2016-00012) elnevezésű Környezet és Energetikai Hatékonyság Operatív Program keretében megvalósuló pályázat, melynek fő célkitűzése a Natura 2000 területek bemutatása, megismertetése, a Natura 2000 területek társadalmi elfogadottságának növelése. A fejlesztés keretében négy fő tevékenység megvalósításával kívánjuk elérni a Natura 2000 területekkel kapcsolatos tájékoztatás, bemutatás és szemléletformálás eszközrendszerének fejlesztését: Mobil kiállítási anyag összeállítása; A HNPI egyes tanösvényeinek, bemutató területeinek, belépési pontjainak interaktív bemutatási elemekkel történő fejlesztése; A HNPI bemutatóhelyeinek interaktív bemutatási elemekkel történő fejlesztése; Kommunikációs eszközök fejlesztése. A pályázat tervezett befejezési dátuma 2021. április 30. Költségvetése 554 834 623 Ft. A Teleki-legelőn egy információs tábla került kihelyezésre a projekt keretében.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre nincs egyéb javaslat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Kifejtve a 3.4.2. pont alatti táblázatban, összevontan a kommunikáció címzettjeivel.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Felhasznált kommunikációs eszközök:	Kommunikáció címzettjei:	Időpont, helyszín	Egyéb információ
Egyeztető fórum	<ul style="list-style-type: none"> • gazdálkodók • a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői • a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok • egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2017.02.14. (Vámospércs)	Résztevők száma: 12
Önkormányzati közzététel	<ul style="list-style-type: none"> • gazdálkodók • a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői • a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok • egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2017.02.06-16. (Nyíracsad, Vámospércs)	Kifüggesztés darabszáma: 2
Honlap	<ul style="list-style-type: none"> • gazdálkodók • a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői • a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok • egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2017.01.30-tól meghatározott ideig letölthető volt.	http://www.e-misszio.hu/n2
Érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	<ul style="list-style-type: none"> • a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok 	2017.02.02-09. között	Kiküldött értesítések darabszáma: 97 levél + 125 e-mail

A kommunikáció szervezése, lebonyolítása, tartalma:

1. Az egyeztető fórum időpontjának és helyszínének egyeztetése megtörtént az érintett szakmai tervezőkkel, természetvédelmi örökkel és a tájegységvezetővel, valamint a fórum helyszínének otthont adó Vámospércs város Polgármesteri Hivatalával (2017. január).
2. A fenntartási terv letölthetővé vált és a véleményezhetőségről cikk jelent meg a kommunikációban résztvevő E-misszió Egyesület honlapján (2017.01.30.).
3. Az érintett önkormányzatok (Nyíracsad, Vámospércs) 2017.02.06-16. között 10 napra kifüggesztették a fenntartási tervet.
4. Az érintettek jelentős köre a fenntartási terv társadalmi egyeztetésének folyamatáról, a tervek véleményezhetőségéről, a véleményezés módjairól és határidejéről postai levélben (és/vagy e-mailben) értesítésre került. Az értesítő levelek célcsoportok szerinti egyedi összeállítással kerültek kiküldésre (2017.02.02-09. között) és tartalmazták a véleményezéshez szükséges információkat (terület kód, név, érintett települések, véleményezési határidők, egyeztető fórum időpontja stb.). A címzettek köre, az értesítés módja, a tőlük érkezett válaszok, valamint a rájuk adott tervezői válaszok a 4. sz. mellékletben találhatóak.

5. Az érintettek felé meghirdetett időpontban és helyszínen, 2017.02.14-én 9:00 órai kezdéssel, Vámspércs város Művelődési Házának és Könyvtárának Kiállító termében (4287 Vámspércs, Debreceni utca 2.) az egyeztető fórum megtartásra került, melyről emlékeztető és fotódokumentáció készült. A fórumon 12 fő vett részt.

6. A beérkezett véleményeket és észrevételeket a kommunikációban közreműködő szakértő összefoglalta, és a tervekészítő, valamint a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság részére eljuttatta.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Társadalmi egyeztetést követően 17 címzett részéről érkezett visszajelzés a Natura 2000 fenntartási tervvel kapcsolatban. A legtöbb véleményt megyei szervek küldték meg. Emellett voltak országos, régiós, megyéken túlnyúló hatáskörű szervek, valamint önkormányzatok, magán tulajdonos, környezet- és természetvédő civil szervezet is a véleményezőik között. A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság részt vett a fenntartási terv egy részének elkészítésében.

A legfontosabb beérkezett vélemények a 3.4.3.1. táblázatban láthatóak.

3.4.3.1. A legfontosabb beérkezett vélemények:

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	igen [állami főépítész] (- a terv nem tartalmaz megállapításokat az épített környezetre., nem derül ki, hogy vannak-e ilyenek a területen. - javasolja kiegészíteni a tervet az érintett települések településszerkezeti tervével, valamint a HÉSZ mellékletét képező szabályozási terve és a valós területhasználatok térképi bemutatásával. - a fennt. terv célkitűzéseit véleménye szerint települési szinten kell érvényre juttatni.)	levélben	nem	A területen nincsenek épített környezeti elemek, csak két felhagyott tanyahely utal arra, hogy egykor építmények is voltak. A településszerkezeti tervek és a HÉSZ mellékletét képező szabályozási terv nem kerül a tervbe, mivel a Fenntartási Terv tartalmi elemeit meghatározó „Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez” ezt nem írja elő.
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Debreceni Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	igen (- szántóterületeken gyepek kialakítása a régészeti lelőhelyek megóvását szolgálja. - földmunkával járó fejlesztések esetén javasolt a régészeti lelőhelyek elkerülése, és az örökségvédelmi hatósággal való egyeztetés. - felhívja a figyelmet a Kötv. 9, 10, és 19. §-ra [megelőzés és elkerülés])	levélben	nem	nem tett módosítást igénylő észrevételt.
Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap	igen (- a terv nem tartalmaz olyan szövegrészt, amely ellen kifogást emel.	levélben	részben	Az jogszabályi hivatkozásokat és a hatáskör-lehatárolást a tervekészítő a

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
	- egyeztető fórum	- ismerteti a terv által érintett, a kezelésükben található víztesteket. - ismerteti az igazgatóság feladatait. - ismerteti, hogy mely víztestek esetében volt munkaelmaradás, és felhívja a figyelmet ezek problémáira. - kéri, hogy olyan előírások legyenek, amelyek nem korlátozzák a felsorolt jogszabályok által előírt feladataikat: --1995.LVII.trv.16§(3). --120/1999.Korm.r.3.§ és melléklet III. pont)			Megalapozó Dokumentáció munkarész 1.3.3.4. „Vízgazdálkodás” fejezetébe kivonatolva beillesztette. Az előírás-javaslatokat a tervekészítő nem változtatta meg, hiszen azok nem kötelező érvényűek, csak olyan ajánlásokat jelentenek, amelyek csak támogatási rendszeren keresztül valósulhatnak meg a későbbiekben.
NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt., Halápi Erdészet	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	igen (- Az erdei [tisztás] legeltetés jogszabályba és egyéb akadályokba is ütközik. - Megoldásképpen a tisztás erdőművelés alól való kivonását nem tartja reálisnak.)	fórumon	igen	Megjegyzésként bekerült a fenntartási terv megfelelő részébe (KE-6 előírás-javaslatok)
NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt., Gúthi Erdészet	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	Igen (- kéri, hogy a tarvágás, a teljes talajelőkészítés és a tuskózás mellőzése az akácok esetében ne legyen előírás)	telefonon	igen	A „teljes talajelőkészítés és tuskózás mellőzése” szövegrész a hivatalos Natura 2000 adatlapról (Natura 2000 adatlap) került beemelésre. Azon a tervekészítő nem tud változtatni. A fenntartási tervben azonban az erdős kezelési egység (KE-3) esetében ez a javaslat nem szerepel, a tervekészítő az idegenhonos állományok esetében a teljes talajelőkészítés lehetőségét nem szeretne volna kizárni. Ezért mérlegelés után a KE-3 egység általános javaslatai közé betette az erre utaló mondatot.
Hajdú - Bihar Megyei Önkormányzat	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	igen [megyei főépítész] (- személyes találkozót kezdeményez a megyét érintő területfejlesztési, területrendezési elképzelésekről; az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról, az Országos Területrendezési Terv és a Megyei Területrendezési tervről)	levélben	nem	Az észrevétel nem igényel módosítást.
Azon földrészletek	- levél, és/v.	igen	fórumon	nem	- A szántókat érintő javaslatok

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
magán tulajdonosai, amelyek a tervezési területen belül érintettek a jelölő élőhelyeket és fajokat, valamint kiemelt természeti értéket és/vagy konfliktusforrást hordozó, természetvédelmi szempontból legfontosabbnak ítélt területrészekben (4 levél).	email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	(- szeretné a szántóját továbbra is szántóként fenntartani. a visszagyepesítés csak az elszántásra vonatkozzon. - tulajdonosként, gazdálkodóként nem tudott róla, hogy Natura 2000-be sorolták a területet.)			között nem szerepel, hogy azokat ne lehetne szántóként fenntartani. A visszagyepesítési javaslat csak az elszántásokra vonatkozik a fenntartási tervben. - Jogszabályban kihirdetésre kerültek a helyrajzi számok, a földhivatal bejegyezte, az erdészeti adattárban szerepel. A fenntartási terv kommunikációja során is sokan értesülnek.

3.4.3.2. A legfontosabb észrevételek, amelyek alapján a terv módosításra került:

A Nyírerdő Zrt. Halápi Erdészetének és Gúthi Erdészetének észrevételei.

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUHN20025 Kőrises-Jónás-rész kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUHN20025 Kőrises-Jónás-rész Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan

természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. május „12.”